NUMERISKE METODER FOR Å LØSE FØRSTE ORDENS DIFFERENSIALLIGNINGER

I MA1102 ser vi på tre metoder for numerisk løsning av 1. ordens differensialligninger: **Eulers metode**, **Eulers midtpunktmetode** (også kalt **forbedret Eulers metode**) og **4. ordens Runge-Kuttta**. Løsningsmetoden for Runge-Kutta må betraktes utelukkende som kursorisk pensum. Det er imidlertid viktig å være klar over at denne metoden svært ofte er den som brukes i praksis, i mange forskjellige sammenhenger og anvendelser.

Her skal vi se på de tre metodene brukt på differensialligningen

$$y' = f(x, y) = y,$$

med startbetingelsen $x_0 0 = 0, \quad y_0 = y(x_0) = 1$ over intervallet $[0, 1]$. Dette er det samme eksempelet som brukes i læreboken. Vi kjenner selvfølgelig den eksakte løsningen av initialverdiproblemet: $y = e^x$. Det er viktig å være klar over at når jeg har tegnet inn den "eksakte løsningen" i figurene nedenfor, så er det selvsagt ikke riktig: den "eksakte" løsningen er også en tilnærming, men beregnet med en annen numerisk metode (i dette tilfellet Matlabs standardmetode).

Skritt nummer		**Euler**	**Euler midtpunkt**	**4. ordens RK**
0,	$x_0 = 0$	$y_0 = 1$	$y_0 = 1$	$y_0 = 1$
1,	$x_1 = h = 0,2$	$y_1 = 1,2$	$y_1 = 1,22$	$y_1 = 1,2214$
2,	$x_2 = 2h = 0,4$	$y_2 = 1,44$	$y_2 = 1,4884$	$y_2 = 1,49181796$
3,	$x_3 = 3h = 0,6$	$y_3 = 1,728$	$y_3 = 1,815848$	$y_3 = 1,822106456344$
4,	$x_4 = 4h = 0,8$	$y_4 = 2,0736$	$y_4 = 2,21533456$	$y_4 = 2,22552082577856$
5,	$x_5 = 5h = 1$	$y_5 = 2,48832$	$y_5 = 2,7027081632$	$y_5 = 2,71825113660594$

TABLE 1. Numerisk løsning av $y' = f(x, y) = y$ med $x_0 = 0$, $y_0 = y(0) = 1$ over intervallet $[0, 1]$, ved Eulers metode, Eulers midtpunktmetode og 4. ordens Runge-Kutte. Skrittlengde: $h = 0.2$. Svart kurve: "eksakt løsning".

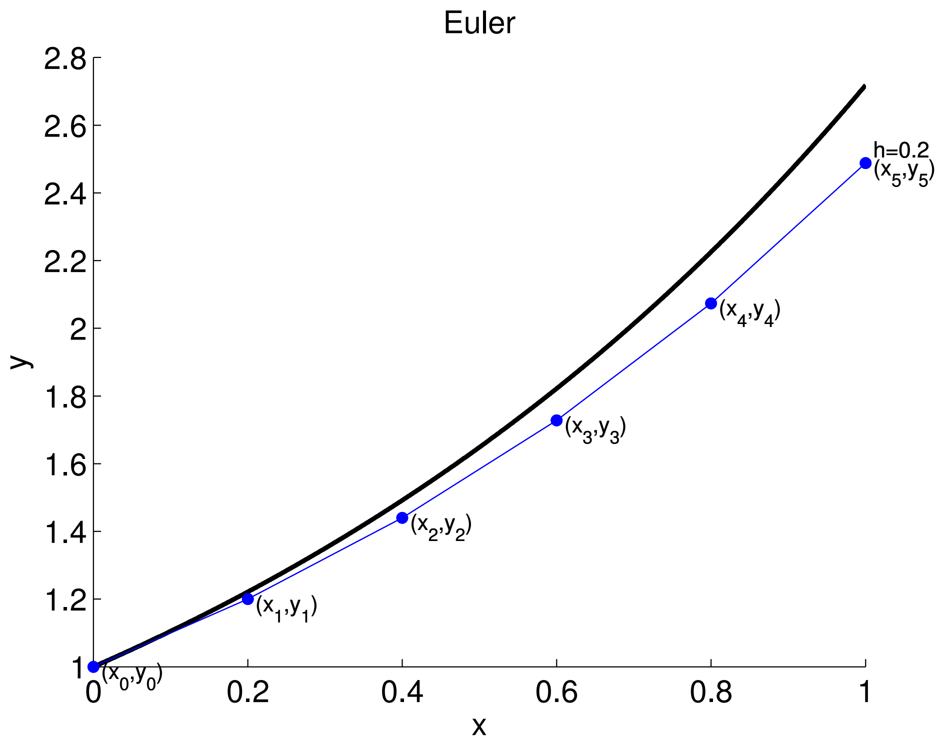

FIGURE 1. Numerisk løsning av $y' = f(x,y) = y$ med $x_0 = 0$, $y_0 = y(0) = 1$ over intervallet $[0,1]$, ved Eulers metode. Skrittlengde: $h = 0,2$. Svart kurve: "eksakt" løsning.

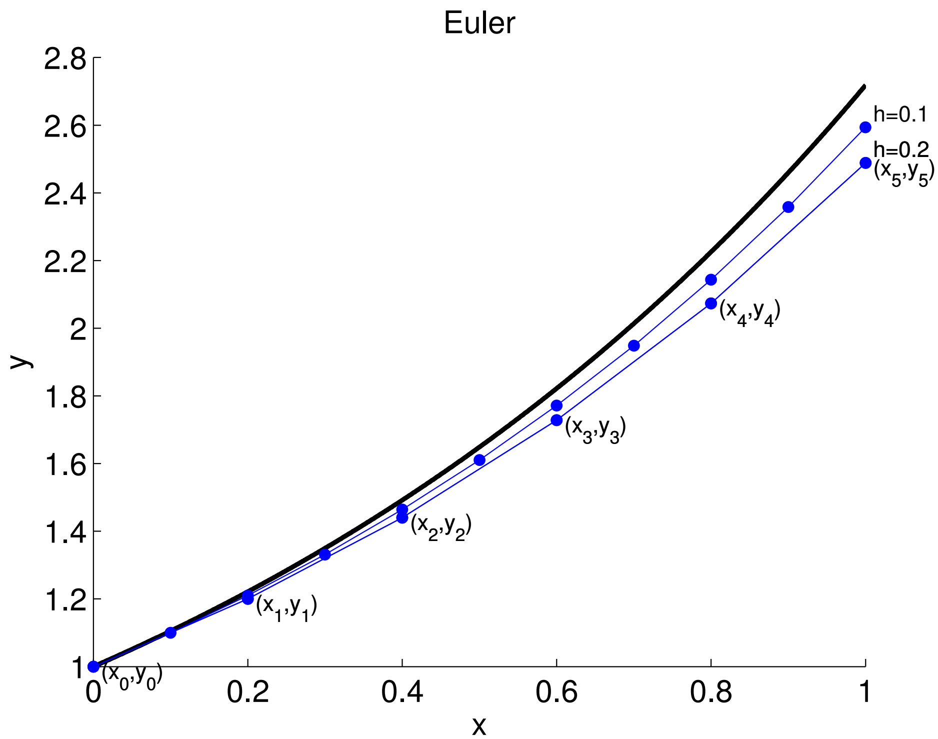

FIGURE 2. Numerisk løsning av $y' = f(x, y) = y$ med $x_0 = 0$, $y_0 = y(0) = 1$ over intervallet $[0, 1]$, ved Eulers metode. Sammenligning av skrittlengdene $h = 0,1$ og $h = 0,2$. Svart kurve: "eksakt" løsning.

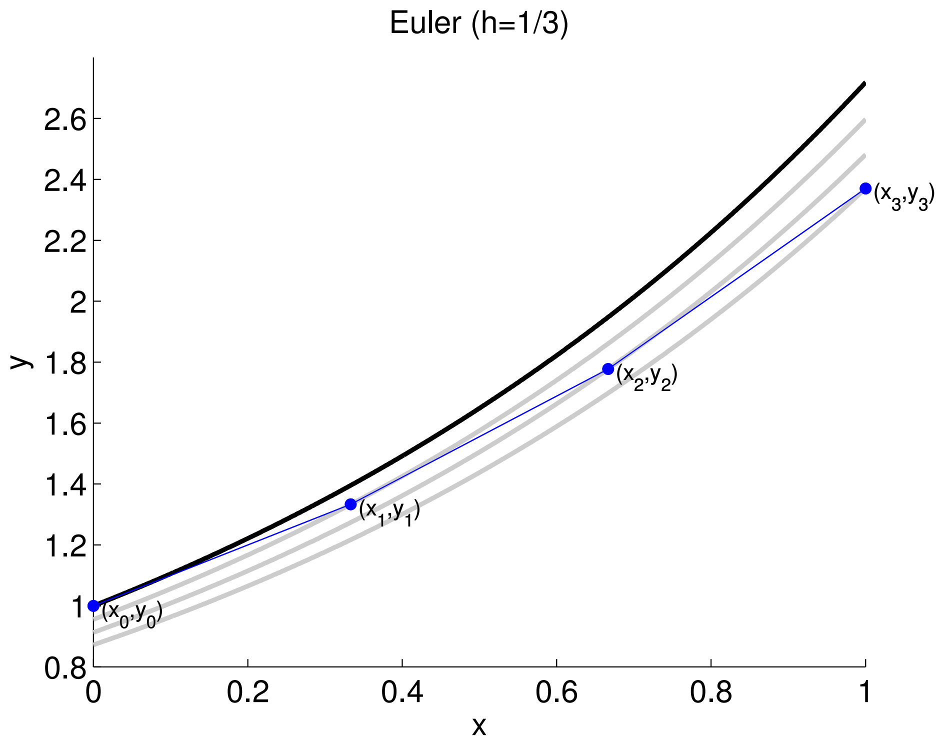

FIGURE 3. Numerisk løsning av $y' = f(x,y) = y$ med $x_0 = 0$, $y_0 = y(0) = 1$ over intervallet $[0,1]$, ved Eulers metode. Skrittlengde $h = 1/3$. Svart kurve: den "eksakte" løsningen vi er ute etter. Grå kurver: eksakte løsninger som går gjennom $(x_1,y_1), (x_2,y_2), (x_3,y_3)$.

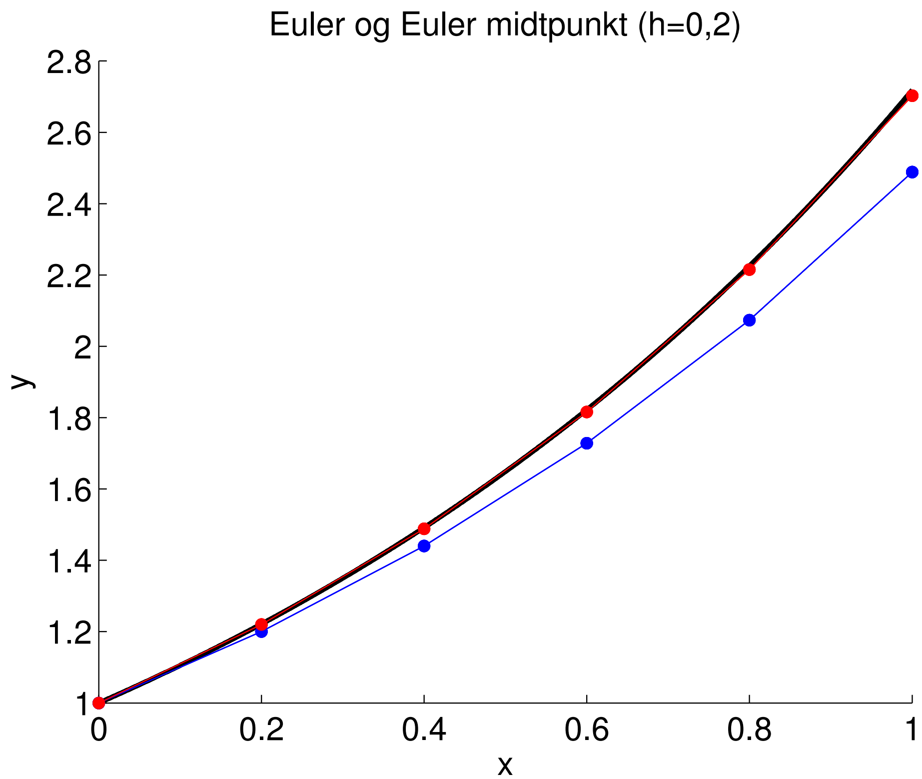

FIGURE 4. Numerisk løsning av $y' = f(x,y) = y$ med $x_0 = 0$, $y_0 = y(0) = 1$ over intervallet $[0,1]$. Sammenligning av Eulers metode (blå kurve) og Eulers midtpumnktmetode (rød kurve). Skrittlengdene for begge metoder: $h = 0,2$. Svart kurve: "eksakt" løsning.

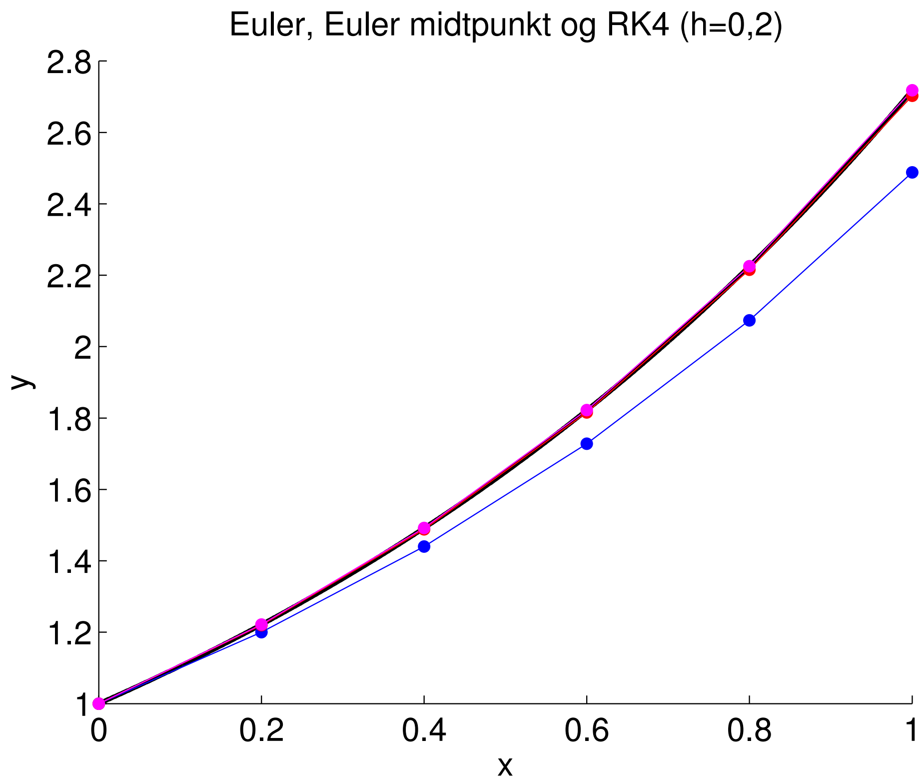

FIGURE 5. Numerisk løsning av $y' = f(x, y) = y$ med $x_0 = 0$, $y_0 = y(0) = 1$ over intervallet $[0, 1]$. Sammenligning av Eulers metode (blå kurve), Eulers midtpumnktmetode (rød kurve) og 4. ordens Runge-Kutta (lilla kurve). Skrittlengde: $h = 0,2$. Svart kurve: "eksakt løsning". RK overlapper nesten helt med den "eksakte" løsningen.